

Kaas

ROELF NORG
Roelf Norg is huisarts en jurist | roelfnorg@medta.nl

We hebben niet overal kaas van gegeten. En we geven niet alleen maar goede adviezen. We weten dat wel, maar beseffen het niet altijd. De meeste van onze patiënten wel. Ondanks een groot vertrouwen in ons als beroepsgroep en in ons als individu nemen de meesten onze raad toch met op zijn minst een klein korteltje zout. Is dat terecht? Ik haal even een klassieker uit de kast: *Kaas*, van Willem Elsschot. Een roman uit 1933, zo'n kleine negentig jaar geleden. Een oud boek, zou je het kunnen noemen, of misschien 'jong belegen'. In het verhaal adviseert de broer van de hoofdpersoon, die huisarts is (!), aan een zekere Laarmans om zich maatschappelijk te verbeteren door koopman in Hollandse kaas te worden. Dat blijkt een wat minder geslaagd huisartsgeneeskundig advies. Laarmans verliest zich in het opzetten van zijn handelsbedrijf, het inrichten van zijn kantoor, het maken van reclame en het werven van verkopers. Hij vergeet dat er nog kaas aan de man gebracht moet worden. Want uiteindelijk gaat het dáárom. Soms zie ik ons als huisartsen ook zo evolueren. We steken er veel tijd in om onze praktijkorganisatie up-to-date te houden: extra ruimtes neerzetten, protocollen en werkafspraken maken, goed opgeleid personeel aan nemen of inhuren. Iets wat steeds moeilijker is. Er wordt veel verwacht van scholing. Bijscholen, opscholen en omscholen. Bijscholen betekent dat je vaardiger wordt in wat je kunt of breder inzetbaar wordt in het werk dat je nu

doet. Opscholen houdt doorgroei in, verdieping, een 'hoger' diploma krijgen. Omscholing is fundamenteleler. We hebben onlangs zelf twee doktersassistenten opgeleid die hun werkzame leven als banketbakker respectievelijk fitnesscoach waren begonnen. Ze hadden de balans opgemaakt en besloten op een radicaal andere manier hun belegde boterham te gaan verdienen.

Voor de meeste huisartsen is de huisartsenbul lange tijd het hoogst haalbare diploma geweest. Afgezien van die enkele arme drommel die nog universitair promoveerde was nascholing het devies. Bijblijven binnen het gebaande pad van hetgeen waarvoor je opgeleid bent stond voorop. De laatste jaren zie ik steeds meer kaderartsen, opgeschoolde huisartsen. Maar ook als beroepsgroep zijn we opgeschoold. We hebben van bepaalde onderwerpen veel meer kaas gegeten. Dat heette voorheen 'substitutie van zorg', en nu eufemistischer: 'De juiste zorg op de juiste plek' (JZOJP).

Dit kan gebeuren met de kaasmes- of met de kaasschaafmethode. Met een kaasmes snijd je kaasblokjes. De diabeteszorg is daar een voorbeeld van. Een hele categorie patiënten is 'weggesneden' uit de tweede lijn en overgeplaatst naar de eerste lijn. Internist-diabetologen zijn vrijwel uitgestorven, huisarts-diabetologen (kaderartsen) werden geboren. Met een kaasschaaf snijd je plakjes. Voor huisartsen betekent dit dat ze er allerlei taken bij krijgen. Terugverwijzingen vanuit alle ziekenhuis-

poli's tegelijk, vanuit de ggz, de jeugdzorg. De taak om welzijns tekorten te achterhalen en doeltreffend naar de nulde lijn of het sociaal domein te verwijzen. Vereist dat bijscholing? Opscholing? Of omscholing?

Op automatiseringsgebied leidt dit ook tot fundamentele vragen. Vereist het aanpassing, bijsturing van het HIS? Moet er wat aangebouwd worden (daarvoor zijn als noodverband de KISSen ingezet)? Of moeten we fundamenteel ombouwen? Vereisen de nieuwe vragen die aan de huisartsenzorg en de eerste lijn worden gesteld niet een fundamentele herbezinning op wat een computersysteem zou moeten kunnen? En hoe?

Afgezien van de belastingdienst ken ik geen miljardenbedrijf dat zo moeizaam geautomatiseerd is als de gezondheidszorg. Dat zou toch beter moeten kunnen. Wordt er niet node-loos veel tijd verspild aan dubbel registreren in verschillende systemen, aan onderbenutting van ICT-ondersteuning, aan het omzeilen of slechten van barrières die niemand wil? Wanneer wordt er van overheidszijde echt serieus en doordacht geïnvesteerd in ICT?

Soms denk ik wel eens dat we een groep Laarmansen zijn. Zo druk bezig zijn met alles organiseren dat we vergeten dat we er zijn om kaas te verkopen/zorg te verlenen. Met alle geschaafde plakjes en gesneden brokken die we op ons bord hebben gekregen, laten we ons het kaas toch ook te veel van het brood eten. ■